

**DESEMNAREA PROCURORULUI GENERAL
AL PARCHETULUI DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE
CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE CA MEMBRU DE DREPT ÎN CONSILIUL
SUPREM DE APĂRARE A ȚĂRII**

De [Codruț Olaru](#)

[Abstract](#)

Appointment of the General Prosecutor of the Prosecutor's Office attached to the High Court of Cassation and Justice as an ex-officio member in the Supreme Council of National Defense

In this study, the author examines the legality, the opportunity or the need of the General Prosecutor of the Prosecutor's Office attached to the High Court of Cassation and Justice to participate as an ex-officio member in the Supreme Council of National Defense, which lately represents an issue of actual public interest which generated wide discussions, with arguments for and against it.

The structure and content of the study reveal the comments on exercising the duties entrusted to the Supreme Council of National Defense, which issues binding decisions on the public administration authorities and public institutions to which they refer. They are liable, according to law, for the actions taken for their enforcement. The whole activity of this institution revolve around the concept of national safety of Romania, an element which, moreover, is fundamental for the institutional relationship of the Supreme Council of National Defense and the Public Ministry.

Finally, the author formulates brief considerations regarding the presence of the minister of Justice in the Supreme Council of National Defense; in his capacity as ex officio member, the minister of justice does not cover the achievement of the objectives of the national safety of Romania in a firm and quick manner, from the perspective of the Public Ministry.

Keywords: General Prosecutor of the Prosecutor's Office attached to the High Court of Cassation and Justice; the Supreme Council of National Defense; national safety; institutional relationship; minister of Justice; Public Ministry.

Legalitatea, oportunitatea sau necesitatea participării Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ca și membru de drept în Consiliul Suprem de Apărare a Țării constituie în ultima perioadă o problemă de un real interes public care a generat ample discuții, cu argumente pro sau contra, motiv pentru care considerăm utilă prezenta analiză.

Fără a minimaliza argumentele apărute în spațiul public în lipsa de fundament a unui astfel de demers, susținem în mod categoric necesitatea inițierii procedurii de modificare legislativă a legilor organice corespondente și considerăm că realizarea concretă a unei astfel de propuneri este un element cert de consolidare funcțională a Ministerului Public în ansamblul său.

Argumentația în susținerea acestui demers poate fi făcută pe multiple planuri și comportă o abordare pluridisciplinară.

Astfel, conform art. 119 din Constituția României „Consiliul Suprem de Apărare a Țării organizează și coordonează unitar activitățile care privesc apărarea țării și securitatea națională, participarea la menținerea securității internaționale și la apărarea colectivă în cadrul sistemelor de alianță militară, precum și la acțiuni de menținere sau de restabilire a păcii”.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării^[1], acesta este autoritatea administrativă autonomă investită, potrivit Constituției, cu organizarea și coordonarea unitară a activităților care privesc apărarea țării și siguranța națională.

În exercitarea atribuțiilor care îi revin, CSAT emite hotărâri care sunt obligatorii pentru autoritățile administrației publice și instituțiile publice la care se referă. Acestea răspund, în condițiile legii, de măsurile luate pentru punerea lor în aplicare (art. 3 din Legea nr. 415/2002).

Art. 5 al legii prevede că acest Consiliu este prezidat de Președintele României, îl are ca vicepreședinte pe prim-ministru și ca membrii pe: ministrul apărării naționale, ministrul de interne, ministrul afacerilor externe, ministrul justiției, ministrul industriei și resurselor, ministrul finanțelor publice, directorul Serviciului Român de Informații, directorul Serviciului de Informații Externe, șeful Statului Major General și consilierul prezidențial pentru securitate națională. Secretarul CSAT este numit de Președintele României și are rang de consilier de stat în cadrul Administrației Prezidențiale.

Din multitudinea de competențe și atribuții ale CSAT, cele prevăzute de art. 4 al Legii nr. 415/2002 pot fi considerate cu relevanță în domeniul de activitate al Ministerului Public, respectiv:

- CSAT analizează și/sau propune, potrivit legii, promovarea strategiilor de securitate națională, de apărare a țării, de ordine publică și siguranță națională a României (a. pct.1 și 3);
- CSAT propune spre aprobare măsurile necesare pentru apărarea și restabilirea ordinii constituționale (c. pct.2);

- CSAT avizează proiectele de acte normative inițiate sau emise de Guvern privind securitatea națională, organizarea generală a instituțiilor cu atribuții în domeniul securității naționale, condițiile de intrare, trecere sau staționare pe teritoriul României a trupelor străine (d. pct. 1, 2, 7);

- CSAT aprobă persoanele și obiectivele care beneficiază de protecția și paza SPP și normele privind protecția antiteroristă a demnitarilor români și străini, precum și a altor persoane oficiale (f. pct. 19);

- CSAT aprobă principalele direcții de activitate și măsurile generale necesare pentru înlăturarea amenințărilor la adresa siguranței naționale (f. pct. 22).

Din analiza elementelor mai sus enumerate rezultă în mod indubitabil că întreaga activitate a acestei instituții gravitează în jurul conceptului de siguranță națională a României, element, de altfel, fundamental al relației instituționale dintre CSAT și Ministerul Public.

În același sens, trebuie invocat și art. 1 din Legea nr. 51/1991 republicată privind siguranța națională a României² care prevede că prin această noțiune se înțelege „starea de legalitate, de echilibru și de stabilitate socială, economică și politică necesară existenței și dezvoltării statului național român ca stat suveran, unitar, independent și indivizibil, menținerii ordinii de drept, precum și a climatului de exercitare neîngrădită a drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor potrivit principiilor și normelor democratice statornicite prin Constituție.

În conformitate cu prevederile art. 2 pct. 1 a legii, securitatea națională se realizează prin cunoașterea, prevenirea și înlăturarea amenințărilor interne sau externe care pot aduce atingere valorilor prevăzute în art. 1”.

În economia prezentei analize, de o importanță majoră devine art. 3 al prezentei legi care definește amenințările la adresa securității naționale a României. Astfel, constituie amenințări la adresa securității naționale a României următoarele:

a) planurile și acțiunile care vizează suprimarea sau știrbirea suveranității, unității, independenței sau indivizibilității statului român;

b) acțiunile care au ca scop, direct sau indirect, provocarea de război contra țării sau de război civil, înlesnirea ocupației militare străine, aservirea față de o putere străină ori ajutorarea unei puteri sau organizații străine de a săvârși oricare din aceste fapte;

c) trădarea prin ajutorarea inamicului;

d) acțiunile armate sau orice alte acțiuni violente care urmăresc slăbirea puterii de stat;

e) spionajul, transmiterea secretelor de stat unei puteri sau organizații străine ori agenților acestora, procurarea ori deținerea ilegală de documente sau date secrete de stat, în vederea transmiterii lor unei puteri sau organizații străine ori agenților acestora sau în orice alt scop neautorizat de lege, precum și divulgarea secretelor de stat sau neglijența în păstrarea acestora;

f) subminarea, sabotajul sau orice alte acțiuni care au ca scop înlăturarea prin forță a instituțiilor democratice ale statului ori care aduc atingere gravă drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor români sau pot aduce atingere capacității de apărare ori altor asemenea interese ale țării, precum și actele de distrugere, degradare ori aducere în stare de neîntrebuințare a structurilor necesare bunei desfășurări a vieții social-economice sau apărării naționale;

g) acțiunile prin care se atentează la viața, integritatea fizică sau sănătatea persoanelor care îndeplinesc funcții importante în stat ori a reprezentanților altor state sau ai organizațiilor internaționale, a căror protecție trebuie să fie asigurată pe timpul șederii în România, potrivit legii, tratatelor și convențiilor încheiate, precum și practicii internaționale;

h) inițierea, organizarea, săvârșirea sau sprijinirea în orice mod a acțiunilor totalitariste sau extremiste de sorginte comunistă, fascistă, legionară sau de orice altă natură, rasiste, antisemite, revizioniste, separatiste care pot pune în pericol sub orice formă unitatea și integritatea teritorială a României, precum și incitarea la fapte care pot periclita ordinea statului de drept;

i) actele teroriste, precum și inițierea sau sprijinirea în orice mod a oricăror activități al căror scop îl constituie săvârșirea de asemenea fapte;

j) atentatele contra unei colectivități, săvârșite prin orice mijloace;

k) sustragerea de armament, muniție, materii explozive sau radioactive, toxice sau biologice din unitățile autorizate să le dețină, contrabanda cu acestea, producerea, deținerea, înstrăinarea, transportul sau folosirea lor în alte condiții decât cele prevăzute de lege, precum și portul de armament sau muniție, fără drept, dacă prin acestea se pune în pericol securitatea națională;

l) inițierea sau constituirea de organizații sau grupări ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a acestora, în scopul desfășurării vreunora din activitățile enumerate la lit. a) – k), precum și desfășurarea în secret de asemenea activități de către organizații sau grupări constituite potrivit legii;

m) orice acțiuni sau inacțiuni care lezează interesele economice strategice ale României, cele care au ca efect periclitarea, gestionarea ilegală, degradarea ori distrugerea resurselor naturale, fondurilor forestiere, cinegetic și piscicol, apelor și altor asemenea resurse, precum și monopolizarea ori blocarea accesului la acestea, cu consecințe la nivel național sau regional.

Analizând prezentul text de lege se poate lesne constata că amenințările la adresa securității naționale a României reprezintă, în fapt, infracțiuni prevăzute de Codul penal și de unele legi speciale, iar înlăturarea amenințărilor de acest tip, depinde în mod esențial de modalitatea în care se realizează urmărirea penală, trimiterea în judecată și condamnarea persoanelor vinovate de săvârșirea acestora.

Astfel, printre amenințările descrise de art. 3 al Legii nr. 51/1991 republicată, se regăsesc următoarele infracțiuni:

- infracțiunile prevăzute în Titlul X al Părții speciale a Codului penal - „Infracțiuni contra securității naționale” - printre acestea: art. 394 („Trădarea”); art.

395 („Trădarea prin transmiterea de secrete”); art. 396 („Trădarea prin ajutarea inamicului”); art. 158 („Acțiuni dușmănoase contra statului”); art. 397 („Acțiuni împotriva ordinii constituționale”); art. 398 („Înalta trădare”); art. 399 („Acțiunile ostile contra statului”); art. 400 („Spionajul”); art. 401 („Atentatul care pune în pericol securitatea națională”); art. 402 („Atentatul contra unei colectivități”); art. 403 („Actele de diversiune”); art. 404 („Comunicarea de informații false”); art. 405 („Propaganda pentru război”); art. 406 („Compromiterea unor interese de stat”); art. 407 („Divulgarea secretului care periclitează siguranța statului”); art. 408 („Infrațiuni contra persoanelor care se bucură de protecție internațională”); art. 409 („Constituirea de structuri informative ilegale”);

- infrațiunile prevăzute și ped. de art. 367 Codul penal cu referire la Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate cu privire la constituirea unui grup infracțional organizat;

- infrațiunile prevăzute și ped. de art. 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38 și 39 din Legea nr.535/2004 republicată privind prevenirea și combaterea terorismului;

- art. 342 Cod penal - nerespectarea regimului armelor și munițiilor; art. 345 Cod penal - nerespectarea regimului materialelor nucleare sau a altor materii radioactive; art. 346 Cod penal - nerespectarea regimului materiilor explozive.

Necesitatea dobândirii calității de membru de drept al CSAT de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este susținută și de alte acte normative, complementare celor deja invocate.

Astfel, Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2015 - 2019^[3] și a Ghidului pentru aplicarea acesteia promovează conceptul de securitate națională extinsă (SNE) definit ca „starea de normalitate a națiunii, asigurată prin protejarea și promovarea principiilor constituționale, a stabilității sociale, economice și politice, menținerea ordinii de drept, precum și prin exercitarea drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor” (pag. 7 a Ghidului SNAP).

Capitolul III al SNAP 2015 - 2019 are în vedere, printre amenințările, riscurile și vulnerabilitățile la adresa apărării și securității naționale ale României, care impun integrarea Ministerului Public printre instituțiile reprezentate în CSAT, o multitudine de elemente esențiale din perspectiva gravității lor, respectiv, migrația ilegală, criminalitatea organizată, amenințările cibernetice, terorismul, proliferarea economiei subterane, evaziunea fiscală, corupția, radicalizarea entităților extreme pe fondul accentuării curentelor extremiste de sorginte etnică, religioasă sau de altă natură, criminalitatea transfrontalieră sau traficul ilegal de armament convențional.

Din această perspectivă, este lipsită de funcționalitate reală modalitatea actuală de transmitere către Ministerul Public a priorităților generale referitoare la combaterea criminalității grave, prin intermediul altor ministere aflate deja în CSAT (Ministerul Justiției, Ministerul Administrației și Internelor) în condițiile în care Ministerul Public este unicul titular al urmăririi penale și singurul responsabil de modalitatea de transpunere în practică a acestor priorități asumate de către alți

titulari; infracțiunile corespondente amenințărilor la adresa securității naționale mai sus amintite, sunt în proporție covârșitoare investigate de către procurori în regim de urmărire penală proprie, conform art. 324 Cod de procedură penală, motiv pentru care rolul Ministerului Public pe acest segment este cu adevărat determinant.

Pentru întregirea prezentei construcții logico-juridice, toate argumentele de text anterior enunțate trebuie completate cu cele particulare, specifice Ministerului Public și implicit instituției Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Astfel, potrivit art. 131 pct. 1 din Constituția României – Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

Mai mult decât atât, în conformitate cu dispozițiile art. 62 pct. 1 din Legea nr. 304/2004 rep.^[4] cu privire la organizarea judiciară: „Ministerul Public își exercită atribuțiile în temeiul legii și este condus de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție”, iar în conformitate cu art. 71 din Legea nr. 304/2004 republicată: „Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție reprezintă Ministerul Public în relația cu celelalte autorități publice (...)”.

Aceeași lege prevede în art. 64 pct. 1 că procurorul general poate da în scris și în conformitate cu legea dispoziții obligatorii pentru procurorii din subordine.

Aceste prevederi legale îl diferențiază pe Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în raport cu Ministrul Justiției. Acesta din urmă are o poziție constituțională *sui generis* față de procuror care în condițiile art. 132 pct. 1 din Constituția României își desfășoară activitatea „sub autoritatea ministrului justiției”. Totuși, ministrul justiției nu are posibilitatea legală de a da dispoziții procurorilor din cadrul Ministerului Public, motivat de faptul că „parchetele sunt independente în relațiile cu instanțele judecătorești, precum și cu celelalte autorități publice” – implicit ministrul justiției – (conform art. 62 pct. 4 din Legea nr. 304/2004 rep.).

Dintr-o astfel de perspectivă, prezența Ministrului Justiției în CSAT, în calitate de membru de drept al acestuia nu acoperă într-o manieră fermă și rapidă realizarea obiectivelor securității naționale a României, din perspectiva Ministerului Public.

Alternativa necesară și justificată funcțional care poate asigura, în mod incontestabil, participarea instituției Procurorului General la luarea deciziilor majore pe segmentul de securitate națională, dar și consolidarea instituțională a Ministerului Public în ansamblul său, este cea de amendare a cadrului legislativ actual, în sensul completării Legea nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, prin desemnarea ca și membru de drept al acestui for și a Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

- [\[1\]](#) M. Of. nr. 494 din 10 iulie 2002.
- [\[2\]](#) M. Of. nr. 190 din 18 martie 2014.
- [\[3\]](#) M. Of. nr. 450 din 23 iunie 2015.
- [\[4\]](#) M. Of. nr. 827 din 13 septembrie 2005.